

OSMO - OSALLISUUTTA MONIAMMATILISESTI

ARVIOINTISUUNNITELMA

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Sisällys

1 OSMO-HANKKEEN TAUSTA, TAVOITTEET JA KOHDERYHMÄ.....	2
2 ARVIOINNIN NÄKÖKULMAT JA MENETELMÄT	3
2.1 Arvioinnin periaatteet	3
2.2 Hankkeen itsearviointi.....	3
2.3 Ulkoinen arviointi	4
2.4 Loppuarviointi – alueelliset arviointiakvaariot	5
2.5 OSMO-hankkeen arviointitaulukko	7
3 ARVIOINTITIEDON KÄYTTÖ JA HYVIEN KÄYTÄNTÖJEN JUURUTTAMINEN	10

1 OSMO-HANKKEEN TAUSTA, TAVOITTEET JA KOHDERYHMÄ

OSMO – Osallisuutta moniammatillisesti –hankkeen toiminta-alueena on Etelä-Pohjanmaan maakunta ja toiminta-aika on 1.1.2018-30.4.2020. Hanke on ESR-rahoitteinen ja kuuluu toimintalinjaan 5: sosiaalinen osallisuus ja köyhyyden torjunta. Kohderyhmänä ovat aikuissosiaalityön ja monialaisen yhteispalvelun työelämän ulkopuolella olevat asiakkaat ja heidän parissaan työskentelevät työntekijät sekä eri sidosryhmät.

Tulevan maakunta- ja sote-uudistuksen myötä laki työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta ja valtioneuvoston asetus työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta poistuvat. Hankkeen tavoitteena on maakunnallinen yhteistoimintamalli siitä, miten asiakkaan monialaiset palvelut rakentuvat tulevaisuudessa.

Maakunnan kehittämistyön keskiössä:

- Asiakasosallisuuden edistäminen palveluiden suunnittelussa, kehittämisessä ja arvioinnissa
- Palvelutarpeen tunnistamiseen ja palvelutarpeen arviointiin sekä työ- ja työtoimintakyvyn selvittämiseen yhtenäisten käytäntöjen luominen maakunnassa
- Sosiaalisen kuntoutuksen kehittäminen yksilö- ja ryhmätoimintoina
- Ammattihenkilöstön osaamisen vahvistaminen ja tiedontuotanto

Hankkeessa työskentelee hankekoordinaattori ja neljä hanketyöntekijää. Hanketyöntekijöillä on alueelliset ja kehittämisteemojen mukaiset vastualueet. Seinäjoen kaupunki hallinnoi hanketta ja hanke on organisoitunut Etelä-Pohjanmaan monialaisen yhteispalvelun yhteyteen.

2 ARVIOINNIN NÄKÖKULMAT JA MENETELMÄT

2.1 Arvioinnin periaatteet

Arvioinnin tavoitteena on hankkeen toiminnan ja sen aikaan saamien tuotosten, tulosten ja vaikutusten arviointi. Toimintaa tarkastellaan suhteessa hankkeelle asetettuihin tavoitteisiin ja arviointi kohdentuu siihen, tehdäänkö kattavasti niitä asioita, joita hankesuunnitelma edellyttää ja saavutaanko valituin toimenpitein ja menetelmin asetettuja tavoitteita. Arvioinnin periaatteita ovat systemaattisuus, läpinäkyvyys ja kriittisyys. Peruslähtökohtana arvioinnissa on moniäänisyys. Tällä haetaan kehittämistyöhön arviointia niiden toimijoiden kesken, jotka ovat osallistuneet prosessiin (asiakkaat, ammattilaiset, johto, eri sidosryhmät ja hankehenkilöstö).

Arvioinnin kohteena ovat hankkeen toimeenpano (hallinnointi, tiedottaminen, yhteistyö, verkostoituminen) ja sisällöllisten tavoitteiden toteutuminen. Arvioinnin merkitys on ensisijaisesti toimia työvälineenä, toimintaa ohjaavana prosessina toiminnan tavoitteellisuuden ja tarkoituksenmukaisuuden turvaamiseksi.

2.2 Hankkeen itsearviointi

Hankehenkilöstö toteuttaa jatkuvaa itsearviointia. Osana tätä ovat viikoittaiset tiimitapaamiset, kaksi kertaa vuodessa järjestettävät hankkeen kehittämispäivät ja neljän kuukauden välein tehtävä alueellinen raportointi. Raportoinnin yhteneväisyyden takaamiseksi on OSMO-hankkeessa laadittu lomake (liite 1), jota hankehenkilöstö täyttää mahdollisuuksien mukaan alueen henkilöstön ja toimijoiden kanssa yhdessä. Laadittujen raporttien pohjalta käydään yhteiset keskustelut hanketyöntekijän, hankekoordinaattorin ja Etelä-Pohjanmaan monialaisen yhteispalvelun johtajan kanssa. Lisäksi hankekoordinaattori ja Etelä-Pohjanmaan monialaisen yhteispalvelun johtaja käyvät keskinäiset keskustelut 2-4 kertaa kuukaudessa. Tapaamisten tarkoituksena on tarkastella hankkeen käynnissä olevaa ja suunniteltua toimintaa suhteessa hankesuunnitelmaan. Näistä edellä mainituista keskusteluista tehdään muistio pääkohtien osalta.

2.3 Ulkoinen arviointi

Hankkekokonaisuuden vaikuttavuusarviointina lähetetään kohderyhmän eri toimijoille ja ohjausryhmän jäsenille Webropol-kysely alkusyksystä 2018. Hanke on ollut täysimittaisesti toiminnassa tuolloin noin viisi kuukautta, jolloin kohderyhmän eri toimijat ovat päässeet sisälle hankkeen tavoitteisiin ja sähköpostilistat ovat täydentyneet siten, että kysely saadaan jakoon mahdollisimman kattavasti. Kysely toistetaan saman sisältöisenä loppuvuodesta 2019. Kyselyllä haetaan tietoa siitä, miten kohderyhmän eri toimijat ovat kokeneet hankkeen toiminnan vastaavan hankesuunnitelmaan ja millaisia tuloksia toiminnalla on saatu aikaan.

OSMO-hanke järjestää hankeaikana seminaari- ja koulutuspäiviä sekä maakunnalliset kehittämisteemojen mukaiset työpajasarjat, joista kysytään joka kerta kirjallinen palaute osallistujilta. Tulneiden palautteiden perusteella arvioidaan tilaisuuksien onnistumista sisältöjen, käytettyjen menetelmien ja käytäntöjen osalta. Palautteet ja niissä mahdolliset olevat toiveet huomioidaan, kun suunnitellaan tulevia tilaisuuksia ja tapaamiskertoja.

Hankkeen asiakastyön arviointia toteutetaan asiakasprosessiin kuuluvilla yhteistapaamisilla, joihin osallistuvat asiakas, vastuutyöntekijä /-työpari ja hanketyöntekijä. Näillä tapaamisilla asiakastyön arviointia käydään yhdessä läpi ennalta sovitun struktuurin mukaisesti. Lyhyellä strukturoidulla keskusteluosuudella tavoitellaan vertailukelpoista tietoa hankkeen asiakastyöstä maakunnallisesti.

OSMO-hankkeen ohjausryhmä kokoontuu neljä kertaa vuodessa ja näiden lisäksi on tarvittaessa kirjallisten tuotosten osalta kommentointi- ja palautemahdollisuus sähköpostitse. Ohjausryhmän tehtävänä on seurata hankkeen toteutusta ja varmistaa rahoittajalle hankkeen tavoitteiden toteutuminen. Ohjausryhmään viedään käsiteltäväksi hankkeen toteutumisesta kertovat raportit. Jokaisessa ohjausryhmä kokouksessa käydään keskustelua prosessiarvioinnin periaatteella hankkeen toiminnasta ja suunnitelmista suhteessa hankesuunnitelmaan.

2.4 Loppuarviointi – alueelliset arviointiakvaariot

OSMO-hankkeen loppuarviointi toteutetaan alueellisesti yhdistäen maakunnan kaksi aluetta hanketyöntekijöiden vastuualueiden mukaisesti. Loppuarvioinnin ajankohta sijoittuu loppuvuoteen 2019 ja siitä laadittu raportti valmistuu alkuvuodesta 2020. Arviointiakvaario on mahdollista toteuttaa hankkeen omana toimintana tai ostopalveluna ulkopuoliselta palveluntuottajalta. OSMO-hankkeen hankehakemuksessa esimerkki arviointimenetelmänä on mainittu BIKVA. Arviointiakvaario on maakunnan alueiden paikalliset tavoitteet sekä hankkeen työntekijä- ja aikaresurssit huomioiden menetelmänä monipuolisempi ja hankkeen arvioinnin kannalta informatiivisempi.

Arviointiakvaario on osallistava arviointimenetelmä, jossa on mahdollista saada laadullista tietoa yhdistämällä asiakkaiden, työntekijöiden, johdon ja muiden yhteistoimijoiden näkemykset. Osallistavassa arvioinnissa tiedonkeruu- ja analysointimenetelmät edistävät eri toimijoiden demokraattisen osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksia. Arviointiakvaariota on mahdollista toteuttaa seuraavilla tavoilla:

1. Käytäntö

Akvaarioon osallistuvat alueen hanketyöntekijä ja hankekoordinaattori, hankkeen toiminnassa mukana olleet alueelliset toimijat, kaksi fasilitaattoria ja kirjuri. Hankkeen alueellista toimintaa käydään läpi kolmen arviointikysymyksen kautta. Keskusteluun osallistujat jaetaan ulko- ja sisäkehälle. Fasilitaattorit ohjaavat ja aktivoivat keskustelua, jakavat puheenvuoroja ja pitävät huolta siitä, että keskustelu pysyy asiassa. Kirjuri huolehtii ajankäytöstä.

Akvaariossa on viisi vaihetta, jossa sisä- ja ulkokehä vuorottelevat. Näin kaikki saavat osallistua tilanteeseen sekä kuunnellen että keskustellen.

Eri vaiheiden keskustelusta muodostuu kirjurin toimesta kirjallinen koonti, joka myöhemmin jaetaan kaikille osallistujille.

Lähde: www.innokyla.fi

2. Käytäntö

Arviointiakvaario-tapaamiseen kutsutaan mukaan alueilta hankkeen toiminnassa mukana olleita keskeisiä henkilöitä ja tahoja. Tapaamisessa muodostetaan tarkoituksen mukaiset pienryhmät

esim. vastualueiden tai kehittämisteemojen mukaisesti. Jokaiselle ryhmälle valitaan joukosta puheenjohtajan. Jokainen ryhmä käsittelee kolmea erikseen määriteltyä alueen toimintaan liittyvää arviointikysymystä. Työskentelyn etenee pienryhmissä siten, että jokainen pohtii ja kirjoittaa ajatuksiaan ylös ensin itsekseen pohtien ja sitten esittelee oman näkemyksen. Pienryhmässä valitaan yhdessä tärkeimmät asiat, jotka kirjataan yhteenvedon ylös. Tämän jälkeen pienryhmä palauttaa yhteenvedon tilaisuuden vastuuhenkilölle, joka tekee kirjallisen koontin. Koonti jaetaan kaikille osallistujille.

Lähde: <https://www.jelli.fi/jarjestotoiminta/arvioinnin-tyokaluja-ja-menetelmia/osallistavat-arviointimenetelmat/>

2.5 OSMO-hankkeen arviointitaulukko

Arviointitaulukkoon on koottu OSMO-hankkeen tavoitteet ja odotetut tulokset, siihen liittyvä suunniteltu toiminta ja arviointimenetelmä, jolla kyseisen tavoitteen toteutumista ja toimintaa arvioidaan.

Hankkeen tavoitteet → odotetut tulokset	Hankesuunnitelman mukainen toiminta	Arviointimenetelmät
Etelä-Pohjanmaan monialainen yhteistoimintamalli		
→ Etelä-pohjanmaan maakunnan monialainen yhteistoiminta on jäsentynyt ja yhtenäistynyt. Työntekijöillä on yhtenäinen näkemys tavoitteista ja arvoista, joiden mukaan toimitaan.	Koulutus- ja työpajakokonaisuuksin luodaan monialaisen yhteistoiminnan yhteinen arvomaailma, perusta ja tavoite.	Hankekokonaisuuteen liittyvä Webropol-kysely (luku 2.3) Palautekyselyt koulutus- ja työpajakokonaisuuksiin osallistujille
→Hankkeen aikana on koottu yhteen maakunnan parhaat mallit, osaaminen ja menetelmät monialaisen yhteistyön toteuttamiseen.	Tehdään maakunnallinen koonti työttömille tarjolla olevista palveluista (kuntien järjestämä ja ostopalvelut) sekä palvelukuvauksia	Käsitellään ohjausryhmän kokouksissa, josta suullinen palaute kirjataan
→Hankkeen aikana syntyy joustava, tarvelähtöinen ja vaikuttava maakunnallinen asiakasohjaus- ja vastuutyöntekijämalli.		
Maakunnassa alueiden omat tavoitteet	Työstetään alueen toimijoiden kanssa tapaamisilla ja kehittäjäryhmissä	Alueellinen Arviointiakvaario (luku 2.4)
Asiakasosallisuuden edistäminen		
→Kokemusasiantuntijuus on vahvistunut ja he ovat luontevasti mukana palveluiden kehittämisessä, suunnittelussa, työntekijöiden kouluttamisessa ja arvioinnissa. Maakunnassa toimii eri sektoreilla kehittäjäasiakasryhmiä, asiakasraateja ja erilaisia osallisuuden foorumeita.	Kokemusasiantuntijoiden koulutukset henkilöstön osaamisen vahvistamiseksi. Huomioidaan osana hankkeen koulutus- ja työpajakokonaisuuksia.	Palautekysely osallistujille.
	Yhteistyö eri toimijoiden ja olemassa olevien kokemusasiantuntijoiden ja kehittäjäasiakasryhmien kanssa. Kokemusasiantuntijat ovat mukana hankkeen kehittämistyössä esim. ohjausryhmässä ja alueellisissa kehittäjätyöryhmissä.	Hankekokonaisuuteen liittyvä Webropol-kysely (luku 2.3)

	<p>Laaditaan yhdessä asiakkaiden kanssa työkyvynarvioinnin ja sosiaalisen kuntoutuksen esitteet maakunnan käyttöön.</p> <p>Kevät 2019 – juurruttaminen syyskuu 2019.</p>	<p>Osallistujilta kirjallinen tai suullinen palaute työskentelystä. Käsitellään ohjausryhmän kokouksissa, josta suullinen palaute kirjataan.</p>
<p>Palvelutarpeen tunnistamisen kehittäminen</p> <p>→ Asiakkaan palvelutarve tunnistetaan paremmin verkostoissa.</p> <p>→ Työ- ja toimintakyky on arvioitu aikaisempaa systemaattisemmin ja kattavammilla menetelmillä.</p> <p>→ Maakunnassa toimii Tyke-tiimit, joiden kokoonpano ja toimintatavat ovat yhtenäiset ja asiakas on osallisena tiimeissä.</p>	<p>Kevään 2018 aikana kerätään ja kootaan yhteen erilaisia käytössä olevia mittareita.</p> <p>Mittareiden jalkauttaminen syyskuu 2018. Hyvien käytäntöjen jakaminen. Hyödynnetään Parempi Arki – hankkeessa kehitettyjä tunnistamisen työkaluja.</p> <p>Kehitetään työkyvynarvioinnin prosessia paikallisella tasolla työryhmissä ja maakunnallisella tasolla työpaikatyöskentelyllä.</p> <p>TYKE-tiimien käynnistäminen Seinäjoella ja olemassa olevien tiimien kehittäminen.</p>	<p>Ohjausryhmältä kirjallinen palaute kesäkuussa 2018. Tehdään erillinen muistio.</p> <p>Hankekokonaisuuteen liittyvä Webropol-kysely (luku 2.3)</p> <p>Hankekokonaisuuteen liittyvä Webropol-kysely (luku 2.3)</p> <p>Alueellinen Arviointiakvaario (luku 2.4)</p>
<p>Työntekijöiden osaamisen ja ammattikulttuurin kehittäminen monialaisena yhteistoimintana</p> <p>→ Työntekijöiden käytössä on yhteinen toimiva menetelmäpankki.</p>	<p>Kartoitetaan henkilöstön koulutus- ja -toiveita. Koulutus- ja työpaajakokonaisuuksien järjestäminen.</p> <p>Koulutuspäivien järjestäminen: kevät 2018, syyskuu 2018, kevät 2019, syyskuu 2019 ja kevät 2020.</p> <p>Työohjeen laatiminen työkyvyn arviointiin.</p> <p>Monialaista työtätekevien menetelmätyökalupakki.</p>	<p>Hankekokonaisuuteen liittyvä Webropol-kysely (luku 2.3)</p> <p>Koulutuksen jälkeen palautekysely osallistujille Webropol-pohjalla ja tämän raportointi.</p> <p>Ohjausryhmältä kirjallinen palaute. Tehdään erillinen muistio.</p> <p>Hankekokonaisuuteen liittyvä Webropol-kysely (luku 2.3)</p>

<p>Sosiaalisen kuntoutuksen kehittäminen Työelämää suuntautunut toiminta, osallistava toiminta. Yksilö- ja ryhmätyöskentely.</p>	<p>Hyödynnetään SOSKU-hankkeen kehittämis- ja arviointityötä sekä jäsenystä sosiaalisesta kuntoutuksesta. Työstetään työpajoissa.</p>	<p>Alueellinen Arviointiakvaario (luku 2.4) ja hankekokonaisuuteen liittyvä Webropol-kysely (luku 2.3)</p>
<p>→ Monialaisen sosiaalisen kuntoutuksen malli, jonka avulla työelämän ulkopuolella olevat asiakkaat voidaan jaotella työelämäsuuntautuneeseen ja osallisuutta tukevaan sosiaaliseen kuntoutukseen. → sosiaalinen kuntoutus on kehittänyt työelämään siirtymistä tukevaksi toiminnaksi.</p>	<p>Yksilövalmennuksen juurruttaminen aikuissosiaalityön. Alueelliset pilotit ja OSMO-hankkeen asiakastyö.</p> <p>Sosiaalisen kuntoutuksen arvioiminen asiakkaan näkökulmasta. Yhteinen arviointimenetelmä maakuntaan.</p>	<p>Hankekokonaisuuteen liittyvä Webropol-kysely (luku 2.3)</p> <p>Hankekokonaisuuteen liittyvä Webropol-kysely (luku 2.3)</p>

3 ARVIOINTITIEDON KÄYTTÖ JA HYVIEN KÄYTÄNTÖJEN JUURUTTAMINEN

Hankkeen eri arviointikäytäntöjen myötä saatua tietoa käytetään toiminnan suunnittelussa, toiminnan kohdentamisessa sekä hankkeen käytäntöjen kehittämisessä. Tavoitteena on tehdä näkyväksi hankkeen eri kohderyhmille, yhteistoimijoille ja rahoittajalle yhdessä työstettyjä tuloksia, hyviä käytäntöjä ja aikaansaatuja vaikutuksia. Arviointitietoa hyödynnetään hyvien käytäntöjen ja mallien juurruttamisessa. Tietoa viedään päätöksenteon tueksi kunnallisissa hallintorakenteissa ja esimerkiksi maakunta- ja sote-uudistuksen vastuuvalmistelijoille ja sote-koordinaattorille.

Tärkeä osa kehitettyjen käytäntöjen ja toimintamallien juurruttamista on se, että asiakkaat ja monialaisen palvelun ja siinä mukana olevien organisaatioiden henkilöstö ovat aktiivisesti mukana kehittämistyössä. Hyvien käytäntöjen ja toimintamallien levittämiseksi hyödynnetään THL:n Innokylän sivustoa, jonne hankkeessa kokeiltuja toiminta- ja kehittämismalleja siirretään julkaistavaksi. Innokylästä löytyvät hankkeen tiedot ja tuotokset riippumatta siitä, mitä tapahtuu eri organisaatioiden verkkosivuille tulevissa rakenteissa.

OSMO-hankkeen arviointisuunnitelmaa päivitetään tarvittaessa.

Liite 1

ALUEELLINEN RAPORTOINTI

Alue: _____

Miltä ajalta: _____

Hankesuunnitelman mukaiset tavoitteet alueella:

- 1.
- 2.
- 3.

TARKENTUNEET ALUEELLISET TAVOITTEET

Tavoite 1 Tehdyt toimenpiteet

- tekstiä

Tavoite 2 Tehdyt toimenpiteet

- Tekstiä

Tavoite 3 Tehdyt toimenpiteet

- Tekstiä

MENNEET TAPAHTUMAT

SEURAAVAT ASKELEET

Tavoite 1

Tulevat toimenpiteet

- tekstiä

Tavoite 2

Tulevat toimenpiteet

- Tekstiä

Tavoite 3

Tulevat toimenpiteet

- Tekstiä

TULEVAT TAPAHTUMAT

KEHITTÄMISTYÖTÄ EDISTÄNEET TEKIJÄT

KEHITTÄMISTYÖTÄ HIDASTANEET TEKIJÄT